

му економічному розвитку, а особливо технологічних парків, які б входили до складу процвітаючих ФПГ.

За цих обставин можемо надіятись на позитивний та безповоротний позитивний вплив вітчизняних фінансово-промислових груп на різносторонній інноваційний розвиток економіки нашої держави.

Література

1. Закон України «Про ПФГ» № 437/95-ВР від 21.11.1995 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://liga.kiev.ua>.
2. *Бесараб О. О.* Роль банку у формуванні інвестиційних ресурсів ФПГ // *Фінанси України*. — № 1. — 2009. — С. 116—120.
3. *Ільчук В. І.* Інноваційно-інвестиційні системи реальної економіки // *теорія і практика управління підприємством*. Тез. докл. міжн. наук. — *практ. конф.* 23—24 апреля, Мінськ, 2008. — С. 132—133.
4. *Кривенко К. Т., Савчук В. С., Беляєв О. О.* та ін. За ред. д-ра екон. наук. проф. К. Т. Кривенка. *Політична економія* // *Навчальний посібник*. — К.: КНЕУ. 2001. — С. 508.
5. *Кузьмінський В.* Формування інвестиційних ресурсів ПФГ на закладах лізингу / В. Кузьмінський // *Банківська справа*. — 2003. — № 3. — С. 56—58.
6. *Куліш А. П.* Формування організаційної структури ФПГ // *Фінанси України*. — № 9. — 2010. — С. 35—39.
7. *Тарасенко В. І.* Інноваційна трансформація в Україні та її результати і наслідки // *Українське суспільство на порозі третього тисячоліття* / Під ред. М. О. Шульги. — К.: Ін-т соціології АН України, 2009. — С. 67.

Статтю подано до редакції 19.05.11 р.

УДК:336.663

К. В. Давидова,
магістрантки кафедри фінансів підприємств,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЙ «ОБОРОТНИЙ КАПІТАЛ» ТА ЙОГО ЕЛЕМЕНТИ

АНОТАЦІЯ. Розглянуто підходи науковців до визначення сутності економічних категорій «оборотний капітал», «оборотні активи», «оборотні кошти» та встановлено їх взаємозв'язок. Зроблено спро-

бу авторського трактування цих дефініцій. Узагальнено і систематизовано погляди вчених на складові оборотного капіталу та його структуру.

КЛЮЧОВІ СЛОВА. Оборотний капітал, оборотні кошти, оборотні активи, фонди обігу, оборотні виробничі фонди, авансована вартість, операційний цикл.

АННОТАЦИЯ. Рассмотрено подходы ученых к определению сути экономических категорий «оборотный капитал», «оборотные активы», «оборотные средства» и установлена их взаимосвязь. Сделана попытка авторского трактования этих дефиниций. Обобщены и систематизированы взгляды учёных на составляющие оборотного капитала и его структуру.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА. Оборотный капитал, оборотные средства, оборотные активы, фонды обращения, оборотные производственные фонды, авансированная стоимость, операционный цикл.

SUMMARY. The approaches of scientists to the essence of economic categories «working capital», «current assets», «working capital» and their correlation. An attempt to copyright the interpretation of these definitions is done. Generalized and conceptions concerning the components of working capital and its structure.

KEYWORDS. Working capital, turnover means, circulating assets, funds of appeal, floating productive assets, advanced cost, operating cycle.

Постановка завдання. Зростання динамічності економічних відносин і глибинна трансформація їх внутрішньої природи, радикальні зміни у системі господарювання та забезпечення довгострокової результативності діяльності компаній можливі при наявності необхідних обмежених економічних ресурсів, важливим складовим елементом яких є капітал. Перехід економіки України до якісно нової моделі побудови відносин власності та системи управління господарським механізмом зумовлює необхідність формування сучасного підходу до поглибленого вивчення суті та взаємозв'язку понять «капітал», «оборотний капітал», «оборотні активи», «оборотні кошти» і визначення їх місця в ефективному функціонуванні суб'єктів господарювання.

В Адама Сміта головною рушійною силою економічного прогресу є капітал, який він поділяв на основний та оборотний. Останній у значній мірі визначає потенціал і темпи розвитку підприємств. Тому виникає необхідність більш глибокого комплекс-

ного дослідження цього економічного ресурсу, а не вузьке його тлумачення.

Однією з основних причин вузького трактування оборотного капіталу та його ролі у розвитку підприємництва є те, що він розглядається як усталена категорія, що не розвивається і залишається сталою незалежно від ступеня соціально-економічного прогресу. Додатковим аргументом необхідності його системного розвитку є наявність двоїстого характеру сутності оборотного капіталу.

Оборотний капітал підприємницьких структур перебуває у постійному русі, обслуговуючи всі стадії виробничого процесу. Традиційно серед них виділяють грошову (Г), виробничу (В) і товарну (Т'). Саме динамічність руху, його оптимальний обсяг і раціональна структура оборотного капіталу забезпечують ефективність господарювання.

У цьому зв'язку розгляд будь-якої економічної категорії має досліджуватися у розрізі розвитку та динаміки, що дає змогу врахувати не лише абстрактну, але й історично і практично зумовлену сутність [11, с. 4]. Такий підхід до наукових аспектів тлумачення оборотного капіталу дозволяє розкрити його двоїсту природу, визначити особливості та виокремити елементи оборотного капіталу, як базової економічної категорії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження проблеми визначення сутності економічної категорії «оборотний капітал», показало, що він є актуальним об'єктом аналізу та вивчення у сучасному науковому світі. Питання визначення оборотного капіталу посідає важливе місце не лише в економічній теорії, воно є актуальним і для фахівців-практиків. Ряд видатних зарубіжних і вітчизняних учених, такі як О. Авраменко, А. Арутюнов, А. Бабенко, Т. Басюк, М. Білик, І. Бланк, В. Бочаров, Є. Брігхем, Дж. К. Ван Хорн, М. Володькіна, Д. Горовий, Т. Демченко, В. Ковальов, А. Кінг, Г. Кірейцев, В. Орлова, А. Поддєрьогін, Л. Ротштейн, В. Сопко, Р. Сорока, Є. Стоянова, О. Шевцова, Г. Швиданенко, досліджували процеси формування та використання оборотного капіталу та особливості управління ним.

У цьому зв'язку важливою є необхідність розглянути сутність економічної категорії «оборотний капітал» та її взаємозв'язок зі спорідненими поняттями «оборотні кошти», «оборотні активи».

В економічній теорії характеристика капіталу як економічного ресурсу займає пріоритетне місце. Саме капітал як сукупність цін-

ностей у процесі продуктивного використання здатен створювати додану вартість. Багато видів оборотного капіталу в процесі виробництва змінюють свою форму, перетворюючись в інший продукт праці, а деякі поглинаються ним, втрачаючи свою речову форму. Тому питання класифікації елементів оборотного капіталу також має різні тлумачення з боку вчених. Кожен з них намагається доповнювати її новими класифікаційними ознаками, що розширює коло для аналізу.

Питанням аналізу оборотного капіталу у вітчизняній науковій літературі приділялося багато уваги, проте методологія аналізу в основному носила макроекономічний характер, що було зумовлено державним управлінням більшості суб'єктів господарської діяльності. Таким чином, з точки зору підприємства елементи оборотного капіталу аналізувалися як окремі об'єкти, і такий ретроспективний аналіз був методологічно відокремлений від прогнозування і не ставив за мету створення комплексної ефективної інформаційної системи для внутрішнього управління фінансовими ресурсами підприємства.

Невирішені частини проблеми. За сучасних умов процесу трансформації економіки загалом, поряд з дестабілізаційними процесами, спричиненими світовою кризою, виникає необхідність поглибленого вивчення теоретичного і прикладного аспектів поняття «капітал», для прийняття ефективних управлінських рішень щодо обґрунтування джерел його формування та результатів використання.

За особливостями функціонування, капітал поділяється на основний та оборотний. Саме оборотний є більш динамічним фактором виробництва, а його обсяг та структура безпосередньо впливають на рівень ефективності господарювання. У цьому зв'язку важливим є необхідність поглибленого дослідження сутності економічної категорії «оборотний капітал» та її взаємозв'язку зі спорідненими поняттями.

Результат аналізу останніх наукових досліджень і публікацій з приводу трактування сутності оборотного капіталу, свідчить про існування різних підходів до визначення та взаємозв'язку з іншими фінансово-економічними дефініціями цієї категорії і врахування двоїстості природи оборотного капіталу. На сьогодні не існує єдиного підходу до тлумачення елементів даної комплексної економічної категорії.

Таким чином, дискусійними в економічній науці є аспекти, пов'язані із визначенням сутності оборотного капіталу, характеру його функціонування та структури.

Метою дослідження є класифікація підходів учених до визначення сутності дефініції «оборотний капітал» та інших споріднених понять і встановлення їх взаємозв'язку, а також спроба авторського тлумачення даних категорій та структури капіталу.

Основні результати дослідження. У процесі активної інтеграції українських підприємств у міжнародний економічний простір, виникає нагальна необхідність єдиного універсального тлумачення і методології дослідження такої багатоаспектної економічної категорії, як «оборотний капітал». Це потребує уніфікації наукових підходів до визначення структури та сутності поняття, що сприятиме підвищенню ефективності процесів формування та використання оборотного капіталу суб'єктами господарювання.

Дослідивши праці науковців, очевидним стає факт, що для вітчизняної економіки термін «оборотний капітал» є достатньо новим. Більш поширеними є поняття «оборотні кошти», «оборотні активи», які використовуються у законодавчих і нормативних актах, господарській діяльності, що спричиняє ряд протиріч стосовно їх визначень і взаємозалежностей.

У переважній більшості наукових досліджень оборотний капітал розглядається або як виключно економічна категорія, і тоді на перший план висувається матеріально-речовинний аспект оборотного капіталу, або як суто фінансова категорія, — і тоді основна увага приділяється джерелам формування оборотного капіталу.

Вважаємо, що капітал є і джерелом і одним із основних факторів діяльності підприємства незалежно від виробничої спеціалізації, — в цьому і полягає зміст двоїстості природи оборотного капіталу, що й зумовлює численну кількість наукових підходів до його визначення й обґрунтування. Між тим, двоїстість природи капіталу полягає також і в його як матеріально-речовинній, так і у вартісній, фінансово-грошовій, характеристиках, оскільки оборотні активи завжди відображають характер розміщення інвестованого у процес господарської діяльності капіталу.

В сучасній економічній теорії та практиці існує багато різноманітних наукових підходів до складових оборотного капіталу та його взаємозв'язку зі спорідненими поняттями.

Мова йде про «оборотні кошти», «оборотні активи», «оборотні засоби», «чистий оборотний капітал», «поточні активи», «короткострокові активи».

Поняття «оборотний капітал» та «оборотні активи» ототожнюються багатьма фахівцями і використовуються як синоніми. На нашу думку, такий підхід є дискусійним, тому що як економічна категорія, оборотний капітал відображає відносини купівлі-продажу грошових коштів, які на ринку виступають своєрідним товаром.

Перш за все це зумовлено тим, що авансований в оборотні активи капітал у грошовій формі, приймає їх речовинно-натуральну форму і тільки по завершенню операційного циклу використання оборотних активів конвертується у вихідну грошову форму. Але головна відмінність з активами полягає в тому, що оборотний капітал не споживається і не витрачається, а лише авансується з метою повернення після здійснення кожного свого обороту в тій же формі для здійснення наступного циклу авансування. Проте, слід зауважити, що капіталом стають не всі авансовані в оборотні активи грошові кошти, а лише ті, що здатні забезпечити відповідний економічний та соціальний ефект діяльності суб'єктів господарювання. Можна зробити висновок, що оборотні активи й оборотний капітал ототожнювати не слід, але є аспекти, які підтверджують їх спорідненість, а саме: ці дві категорії притаманні однаковим об'єктам у формі грошових коштів, короткострокових фінансових вкладень, дебіторської заборгованості та запасів.

Деякі економісти ототожнюють категорії «оборотні активи» з «оборотними коштами» [1, 5, 7, 9, 10]. На нашу думку, «оборотні активи» є поняттям ширшим за змістовним наповненням, ніж «оборотні кошти». Це можна обґрунтувати тим, що загальноприйнятий поділ оборотних коштів на оборотні фонди та фонди обігу не враховує такої складової господарських засобів підприємства як короткострокові фінансові вкладення. Так, науковці [5, 6] до оборотних активів відносять грошові кошти, короткострокові фінансові інвестиції, рахунки до отримання, запаси сировини та готової продукції, що й виступає аргументом більш широкого змістовного наповнення поняття.

Для формулювання обґрунтованого висновку стосовно наукових підходів дослідників до комплексного визначення оборотного капіталу та інших пов'язаних з ним понять, на основі вивчених

матеріалів і проведених досліджень з приводу встановленої проблематики, ми вважаємо необхідним розглянути методології тлумачення категорії «оборотний капітал» та його складових через систему їх взаємозв'язків:

1) грошові ресурси => оборотні виробничі фонди + фонди обігу => які забезпечують безперервну виробничу діяльність і реалізацію виробленої продукції;

2) активи <=> які використовуються протягом одного виробничого циклу, або одного календарного року => грошові кошти (їх еквіваленти);

3) авансована вартість у оборотні виробничі фонди і фонди обігу.

Таким чином, досліджуючи наукові трактування визначення категорії «капітал», умовно можна виділити три групи підходів. Кожна із груп характеризується розглядом поняття «оборотний капітал» через призму споріднених вищезгаданих категорій:

➤ Перший підхід. За цим підходом, науковці вважають, що оборотний капітал має грошову природу, виконує функцію платіжного обслуговування виробничого кругообігу та визначає його як грошові кошти, що передплачені (вкладені) для створення оборотних виробничих фондів і фондів обігу, з метою забезпечення безперервного виробничого процесу і реалізації виробленої продукції.

Таких поглядів притримуються ряд учених, а саме: Ротштейн Л. О., Зелгавіс Л. І., Парфаняк П. О., Усатов І. А., Зві Боді, Мертон Р., Вігуржинська С. та інші. Так, визначення оборотних коштів, представлене Л. О. Ротштейном [10, с. 61], оборотні кошти – це грошові кошти, що знаходяться в розпорядженні об'єднання для створення запасів сировини, матеріалів та інших матеріальних цінностей, на нашу думку, є не зовсім коректним, оскільки запаси сировини, матеріалів, інших матеріальних цінностей та дебіторська заборгованість, як і грошові кошти є складовими оборотних коштів. Зві Боді, Р. Мертон визначали складову «оборотні активи», як суму грошових коштів компанії та всі інші статті балансу, які передбачається перетворити в гроші [4, с. 114]. Узагальнюючим визначенням даного підходу є тлумачення Л. Зелгавіса, П. Парфаняка, І. Усатова, А. А. Чухно, що оборотний капітал — грошові кошти й мобільні активи, які перетворюються в грошові кошти впродовж одного виробничого циклу, що забез-

печує безперервність виробничого процесу виробництва й обороту та отримання прибутку [11, с. 3—11].

Отже, автори наукового підходу за цим критерієм арифметичну різницю між поточними активами та поточними зобов'язаннями вважають чистим оборотним капіталом.

➤ Другий підхід. У розрізі другого підходу, оборотний капітал визначається як мобільні активи, які використовуються, реалізуються і можуть бути перетворені в грошові кошти, або їх еквіваленти протягом одного виробничого циклу, або одного календарного року.

Це знайшло відображення у роботах таких учених, як Швиданенко Г. О., Крейніна М. Н., Брейлі Р., Холт Р. Н., Нікбахт Е., Гроппеллі А., Хайкін М. М., Бланк І. О., Майерс С., Білик М. Д., Володькіна М. В., Ковальов В. В., Русак Н. А. та ін.

Значну увагу слід зосередити на визначення, наведене Г. О. Швиданенко, Н. В. Шевчук, оборотного капіталу: «оборотний капітал підприємства характеризує загальну вартість ресурсів у грошовому виразі, інвестованих в оборотні активи підприємства» [12, с. 296]. Інакше кажучи, оборотний капітал підприємства є вартісною субстанцією всіх видів його оборотних активів.

Вітчизняний економіст М. Д. Білик надає таке визначення [2, с. 161]: «оборотні активи виробничого підприємства — група мобільних активів із періодом використання до одного року, що безпосередньо обслуговують операційну діяльність підприємства і внаслідок високого рівня їх ліквідності мають забезпечувати його платоспроможність за поточними фінансовими зобов'язаннями». В розглянутому визначенні показано економічний зміст оборотних активів та акцентована увага на необхідності узгодження їх обсягів з поточними зобов'язаннями. Ми вважаємо такий підхід достатньо зваженим, але запаси, які входять до складу мобільних активів, відносяться до менш ліквідних активів, тому в загальному обсязі мобільні активи не можна відносити до високоліквідних. Також у сучасних умовах господарювання оборотні активи приймають участь не тільки у операційній діяльності підприємств, а й у інвестиційній і фінансовій. І. Бланк дотримується думки, що «оборотні (поточні) активи» — сукупність майнових цінностей підприємства, що обслуговують поточний господарський процес і повністю споживаються протягом одного операційного циклу [3, с. 62]. Вчений у своїй праці «Управління використанням капіталу» зауважував, що у сумарному вираженні обсяг обо-

ротного капіталу і оборотних активів співпадають, незалежно від фінансових джерел їх формування. Проте, таке визначення не можна трактувати однозначно, оскільки ототожнюється «оборотний капітал» та «оборотні активи». Наведемо також визначення досліджуваної категорії іншим прихильником підходу, а саме М. В. Володькіної: «оборотний капітал» — це частина активів підприємства, яка включає оборотні кошти та короткострокові фінансові інвестиції [6].

Отже, можна зробити висновок, що у цих поглядах визначено чіткий економічний зміст оборотного капіталу з точки зору бухгалтерського обліку, через категорію «оборотні активи».

➤ Третій підхід. Науковцями у третьому підході оборотний капітал характеризується як такий, що виражається авансованою вартістю в оборотні виробничі фонди і фонди обігу.

Представниками у науковому світі даного підходу є Ільєнкова С. Д., Поддєрьогіна А. М., Черг Ф. Лі, Джозеф І. Фіннерті, Мольков Д. С., Мочерний С.В., Авраменко О. В., Джейм К. Ван Хорн, Джон М. Вахович, Брігхем Є., Єрмасова Н. Б., Смагін В. Н., Арутюнов Ю. А. та ін.

Аналізуючи третій підхід, важливо відзначити визначення А. М. Поддєрьогіна, в якому вчений взаємопов'язує терміни «оборотний капітал» і «оборотні кошти» і наголошує на принципі їх авансування. В його редакції «оборотний капітал (оборотні кошти) — це кошти, авансовані в оборотні виробничі фонди й у фонди обігу для забезпечення безперервності процесу виробництва, реалізації продукції та отримання прибутку» [9]. Н. Б. Єрмасова зазначала, що оборотні кошти (поточні активи) — засоби інвестовані підприємством в поточні операції в процесі кожного операційного циклу [7, с. 78]. Згідно цьому, на нашу думку, доцільним є навести визначення, які дають змогу зрозуміти трактування вчених цього методологічного підходу. Так, Дж. К. Ван Хорн, Дж. Вахович зазначали, що «оборотний капітал» — чистий оборотний капітал та бруто-оборотний капітал [5, с. 287—288]. Ю. А. Арутюнов, у свою чергу, трактував оборотний капітал як інвестиції в поточні активи, які називають також оборотними коштами. Особливістю оборотного капіталу є те, що він не витрачається, не споживається, а авансується, що припускає повернення коштів після кожного виробничого циклу або кругообігу, що включає виробництво продукції, її реалізацію, одержання ви-

ручки [1, с. 137]. У цілому, за третім підходом, слід наголосити, по-перше, на акцентуванні відновлюваного характеру вартості, яка лише авансується й повертається після кожного кругообігу в грошовій формі; по-друге, на характеристиці оборотного капіталу як авансованої вартості та підкреслення того, що створена додаткова вартість до оборотного капіталу не відноситься. За таким підходом: «оборотний капітал — це фінансові ресурси, вкладені в об'єкти, використання яких здійснюється фірмою або в рамках одного відтворювального циклу, або в рамках відносно короткого періоду часу» [8].

Ми вважаємо, що оборотний капітал є складним комплексним поняттям, що характеризує процес обороту на підприємстві. Це поняття доцільно трактувати як: по-перше, кошти, вкладені в активи (обсяг яких повинен забезпечувати позитивну динаміку всіх показників фінансового стану підприємства та безперервність його функціонування), по-друге, майнові цінності, що обслуговують поточну виробничо-господарську діяльність (їх обсяги і структура визначається внутрішніми та зовнішніми факторами підприємства), які здійснюють повний оборот за один виробничий цикл і свою вартість повністю переносять на вартість створюваного продукту. Під внутрішніми факторами прийнято розуміти: тривалість і специфіку виробничого циклу, характер відносин підприємства з контрагентами ринку тощо.

Таким чином, усі елементи, які формують безперервний оборот на підприємстві, повинні бути раціонально сформованими та ефективно використовуватися.

З урахуванням накопичених наукових здобутків, зроблено спробу обґрунтувати авторське тлумачення визначення поняття «оборотний капітал» як сукупності грошових ресурсів у вигляді авансованої вартості в оборотні виробничі фонди і фонди обігу що обертаються впродовж одного операційного циклу, або одного календарного року, з метою забезпечення безперервності виробництва та реалізації продукції.

Висновки. На основі дослідження наукових підходів до трактування категорії «оборотний капітал» встановлено, що існує взаємозв'язок між ним і спорідненими поняттями-елементами, такими як «оборотні активи», «оборотні кошти», які, в свою чергу, залежно від точок зору тлумачення і методологічного підходу, формують його структуру. Остання, переважно залежить від фі-

нансових джерел формування оборотного капіталу, внутрішніх факторів та зовнішніх кон'юнктурних умов на ринку тощо.

Аналізуючи вищевикладене, можна зробити ряд висновків, узагальнивши наукові підходи до визначення сутності категорії «оборотний капітал», підтверджено двоїстість природи капіталу, що у переважній частині наукових досліджень розглядаються крізь призму двох аспектів, а саме:

- як економічна категорія, — виокремлюється матеріально-речовинна форма оборотного капіталу;
- як фінансова категорія, — об'єктом дослідження виступають джерела формування оборотного капіталу через реалізацію фінансово-грошової форми.

Таким чином, виділяють два основних узагальнених економічних критерія визначення оборотного капіталу, як категорії: політекономічний та управлінський.

У подальших дослідженнях необхідно врахувати двоїсту неоднорідну природу категорії та прагнення досягти універсального тлумачення, в якому акцентувати увагу на аспекти: по-перше, вартісну природу оборотного капіталу; по-друге, речове відображення оборотного капіталу та його елементів — оборотні виробничі фонди і фонди обігу; по-третє, термін авансування вартості; по-четверте, мета здійснення авансування — досягнення достатнього рівня прибутковості і безперервного функціонування підприємства.

Література

1. Арутюнов Ю. А. Финансовый менеджмент : Учеб. пособие. — 2-е изд., стер. — М.: КНОРУС, 2007. — 312 с.
2. Білик М. Д. Управління фінансами державних підприємств. — К.: Знання, КОО, 1999. — 312 с.
3. Бланк И. А. Управление активами. — К.: Ника-Центр: Эльга, 2002. 720 с.
4. Зві Боді, Роберт Мертон. Финансы. — М.: Вильямс, 2007. — 592 с.
5. Ван Хорн Дж. К., Вахович Дж. М. (мл.) Основы финансового менеджмента. — 12-е изд. / Пер. с англ. — М.: Вильямс, 2006. — 1232 с.
6. Володькіна М. В. Економіка промислового підприємства: Навчальний посібник. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 196 с.
7. Єрмасова Н. Б. Финансовый менеджмент: Конспект лекций. — М.: Юрайт-Издат, 2007. — 192 с.

8. *Ільєнкова С. Д., Адамов В. Е., Сиротина Т. П.* Экономика и статистика фирм. — М.: Финансы и статистика, 2002. — 288 с.
9. *Поддєрьогін А. М., Буряк Л. Д., Нам Г. Г. та ін.* Фінанси підприємств: Підручник / керівник авт. кол. і наук. ред. А. М. Поддєрьогін. 3-тє вид., перероб. та доп. — К.: КНЕУ, 2000. — 460 с.
10. *Ротштейн Л. О.* Оборотные средства в промышленности. — М.: ФиС, 1986. — 93 с.
11. *Чухно А. А.* Природа сучасних грошей, кредиту та грошово-кредитної політики // Фінанси України. — 2007. — № 1. — С. 3—11.
12. *Швиданенко Г. О., Шевчук Н. В.* Управління капіталом підприємства: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2007. — С. 440.
13. *Економіка підприємства: підручник / за заг. та наук. ред. Г. О. Швиданенко.* — [вид. 4-тє, перероб. і доп.]. — К.: КНЕУ, 2009. — 816, [8] с.

Статтю подано до редакції 17.05.11 р.

УДК 364.662-78:316.43

А. Б. Фляшнікова, канд. соц. наук,
старший викладач кафедри
політології та соціології,
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ І ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ЯК ВАЖІЛЬ ЗНИЖЕННЯ РІВНЯ БІДНОСТІ В УКРАЇНІ

АНОТАЦІЯ. У статті висвітлено питання щодо необхідності та шляхів удосконалення державного управління, забезпечення економічного зростання як чинника подолання бідності. Розкрито зв'язок між якістю державного управління і ситуацією з бідністю та нерівністю в Україні. Показано позитивний зв'язок між економічним зростанням і зниженням рівня бідності. Визначено заходи, необхідні для скорочення бідності та нерівності в Україні.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: бідність, нерівність, економічне зростання, державне управління, соціальний захист, доход.

АННОТАЦИЯ. В статье освещены вопросы необходимости и путей усовершенствования государственного управления, обеспечения экономического роста как фактора преодоления бедности. Раскрыта связь между качеством государственного управления и